A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (második tanács)

2025. szeptember 10.*

„Európai uniós védjegy – Egy dallam hangzásából álló európai uniós védjegy bejelentése – Feltétlen kizáró ok – Megkülönböztető képesség – Az (EU) 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja”

A T-288/24. sz. ügyben,

a **Berliner Verkehrsbetriebe (BVG)** (székhelye: Berlin [Németország], képviseli: S. Jaworski ügyvéd)

felperes

az **Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO)** (képviseli: D. Stoyanova-Valchanova, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

A TÖRVÉNYSZÉK (második tanács),

tagjai: A. Marcoulli elnök, V. Tomljenović és L. Spangsberg Grønfeldt (előadó) bírák,

hivatalvezető: R. Ūkelytė tanácsos,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára, különösen a Törvényszék által a felekhez intézett írásbeli kérdésekre és az e kérdésekre általuk adott, a Törvényszék Hivatalához 2025. január 30-án benyújtott válaszokra,

tekintettel a 2025. március 28-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az EUMSZ 263. cikken alapuló keresetével a felperes, a Berliner Verkehrsbetriebe (BVG) az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) ötödik fellebbezési tanácsa által 2024. április 2-án hozott határozat (R 2220/2023-5. sz. ügy) (a továbbiakban: megtámadott határozat) hatályon kívül helyezését kéri.

* Az eljárás nyelve: német.

A jogvita előzményei

2 2023. március 15-én a felperes európai uniós védjegybejelentést nyújtott be az EUIPO-hoz egy dallam hangzásából álló hangmegjelölésre vonatkozóan, amelyet a következő hiperlink segítségével lehet meghallgatni:

<a bejelentett védjegyhez tartozó audiofájl>

3 A bejelentést a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított, 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás szerinti 39. osztályba tartozó árukkal kapcsolatban tették, amelyek az alábbi leírásnak felelnek meg: „Szállítás; személyszállítás; csomagolási szolgáltatások; áruk raktározása; kirándulások, túrák, társasutazások szervezése”.

4 2023. október 3-án kelt határozatával az elbíráló elutasította a védjegybejelentési kérelmet az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2017. L 154., 1. o.) 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján.

5 2023. november 6-án a felperes fellebbezést nyújtott be az EUIPO-hoz az elbíráló határozatával szemben.

6 A megtámadott határozattal a fellebbezési tanács teljes egészében elutasította a fellebbezést a 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján. A fellebbezési tanács lényegében úgy ítélte meg, hogy a bejelentett védjegy olyan rövid és banális, hogy nem rendelkezik semmilyen fajsúllyal vagy felismerhetőséggel ahhoz, hogy a fogyasztók számára az általa jelölt szolgáltatások kereskedelmi származását jelölje.

A felek kérelmei

7 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott határozatot;

– az EUIPO-t kötelezze a költségek viselésére.

8 Az EUIPO azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a részéről felmerült költségek viselésére, amennyiben tárgyalás tartására kerül sor.

A jogkérdésről

9 A felperes egyetlen, a 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdése b) pontjának megsértésére alapított jogalapot terjesztett elő. Lényegében arra hivatkozik, hogy a fellebbezési tanács nem értékelte helyesen a bejelentett védjegy jellemzőit, amelyek pedig tipikusak, és megfelelnek a hangvédjegyekre vonatkozó határozathozatali gyakorlatnak és az EUIPO vizsgálati iránymutatásainak.

10 Az EUIPO vitatja a felperes érveit, azt állítva, hogy a fellebbezési tanács helyesen állapította meg a megtámadott határozatban, hogy a bejelentett védjegy a 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében nem alkalmas a megkülönböztetésre.

11 A 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha nem alkalmas a megkülönböztetésre.

12 Valamely védjegy megkülönböztető képessége a 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében azt jelenti, hogy a védjegy lehetővé teszi a védjegybejelentésben szereplő árunak vagy szolgáltatásnak egy adott vállalkozástól származóként történő beazonosítását, és így ennek az árunak vagy szolgáltatásnak más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól való megkülönböztetését (2016. szeptember 13-i Globo Comunicação e Participações kontra EUIPO [Hangmegjelölés] ítélet, T-408/15, EU:T:2016:468, 37. pont; 2021. július 7-i Ardagh Metal Beverage Holdings kontra EUIPO [Szénsavas ital fémdobozának kinyitásakor hallható hangok kombinációja] ítélet, T-668/19, EU:T:2021:420, 17. pont).

13 A 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett, megkülönböztetésre alkalmatlan védjegyek nem képesek betölteni a védjegy alapvető funkcióját, nevezetesen az áru vagy szolgáltatás kereskedelmi származásának azonosítását, lehetővé téve ily módon az adott védjeggyel jelölt árut megvásárló vagy szolgáltatást igénybe vevő fogyasztó számára, hogy egy későbbi vásárlás alkalmával kedvező tapasztalat esetén ugyanazt válassza, illetve hogy kedvezőtlen tapasztalat esetén másikat válasszon (2016. szeptember 13-i „Hangmegjelölés” ítélet, T-408/15, EU:T:2016:468, 38. pont; 2021. július 7-i „Szénsavas ital fémdobozának kinyitásakor hallható hangok kombinációja” ítélet, T-668/19, EU:T:2021:420, 18. pont).

14 Valamely védjegy megkülönböztető képességét egyrészt a védjegybejelentésben szereplő árukra és szolgáltatásokra tekintettel, másrészt az érintett közönség észlelésére tekintettel kell értékelni (2016. szeptember 13-i „Hangmegjelölés” ítélet, T-408/15, EU:T:2016:468, 39. pont; 2021. július 7-i „Szénsavas ital fémdobozának kinyitásakor hallható hangok kombinációja” ítélet, T-668/19, EU:T:2021:420, 19. pont).

15 Mindazonáltal a megkülönböztető képesség minimális foka is elegendő ahhoz, hogy a 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő feltétlen kizáró ok ne legyen alkalmazható (2016. szeptember 13-i „Hangmegjelölés” ítélet, T-408/15, EU:T:2016:468, 40. pont).

16 Emlékeztetni kell egyébiránt arra, hogy a megkülönböztető képesség értékelésének szempontjai valamennyi védjegytípus esetében azonosak, mivel a 2017/1001 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése nem tesz különbséget e különböző védjegytípusok között. A hangvédjegyek megkülönböztető képessége értékelésének szempontjai tehát nem különböznek a védjegyek más típusainak értékelésére alkalmazandó szempontoktól (lásd: 2021. július 7-i „Szénsavas ital fémdobozának kinyitásakor hallható hangok kombinációja” ítélet, T-668/19, EU:T:2021:420, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

17 Szintén az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy annak a hangmegjelölésnek, amelynek a lajstromozását kérik, olyan fajsúllyal kell rendelkeznie, ami lehetővé teszi az érintett fogyasztó számára a megjelölés észlelését, továbbá annak védjegyként – és nem csupán valamely funkcionális elemként vagy saját belső jellemző nélküli jelzésként – történő felfogását. Az említett fogyasztónak tehát olyannak kell tekintenie az említett hangmegjelölést, mint amely

beazonosíthatósággal rendelkezik, abban az értelemben, hogy az védjegyként azonosítható (lásd: 2021. július 7-i „Szénsavas ital fémdobozának kinyitásakor hallható hangok kombinációja” ítélet, T-668/19, EU:T:2021:420, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

18 Habár a közönség a szó- illetve az ábrás védjegyeket általában az áruk vagy szolgáltatások kereskedelmi származását azonosító jelölésekként fogja fel, ez nem feltétlenül mondható el olyan esetben, amikor a megjelölés kizárólag valamely hangelemből áll. Mindenesetre azt kell megállapítani, hogy bizonyos árukat és szolgáltatásokat illetően nem szokatlan az, hogy azokat a fogyasztó valamely hangelemmel azonosítja. E tekintetben azt is meg kell állapítani, hogy a szokások egy adott gazdasági ágazatban nem változatlanok, hanem idővel – bizonyos körülmények esetén akár igen dinamikusan is – változhatnak (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 13-i „Hangmegjelölés” ítélet, T-408/15, EU:T:2016:468, 42–44. pont; 2021. július 7-i „ Szénsavas ital fémdobozának kinyitásakor hallható hangok kombinációja” ítélet, T-668/19, EU:T:2021:420, 25–26. pont).

19 A felperes érveit e megfontolások alapján kell megvizsgálni.

20 A jelen ügyben a felperes nem vitatja a fellebbezési tanács azon értékelését, amely szerint a bejelentett védjeggyel érintett szolgáltatások címzettje az Európai Unió nagyközönsége. Ezt az értékelést nem lehet megkérdőjelezni.

21 A bejelentett védjegy megkülönböztető képességének értékelését illetően a fellebbezési tanács rámutatott arra, hogy a bejelentett védjegy „egy két másodperces hangmegjelölés, amely négy különböző észlelhető hang egyszerű sorozatából áll”. A fellebbezési tanács lényegében úgy ítélte meg, hogy a bejelentett védjegy „olyan rövid és banális, hogy nem rendelkezik semmilyen fajsúllyal, sem pedig felismerhetőséggel, ami szükséges lenne ahhoz, hogy a fogyasztók azt kereskedelmi származás jelöléseként és ne csupán valamely funkcionális elemként vagy saját belső jellemző nélküli jelzésként észleljék”. E tekintetben a fellebbezési tanács rámutatott arra, hogy bár a bejelentett védjegy „eltér a közlekedési ágazatban használt többi hangszignáltól”, ez a különbség „[önmagában] nem elegendő ahhoz, hogy megkülönböztető képességet kölcsönözzön [neki]”, mivel „[a] hangvédjegy megkülönböztető képességét kizárólag az határozza meg, hogy lehetővé teszi-e a védjegybejelentésben szereplő árunak vagy szolgáltatásnak egy adott vállalkozástól származóként történő beazonosítását, és így ennek az árunak vagy szolgáltatásnak más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól való megkülönböztetését”.

22 Így a megkülönböztető képesség hiányának megállapításakor a fellebbezési tanács lényegében arra a következtetésre jutott, hogy a bejelentett védjegy „rendkívül rövid ([…] két másodperc) és egyszerű ([…] négy észlelhető hang) [volt]”, és hogy következésképpen az említett védjegy „önmagában nem alkalmas olyan üzenet közvetítésére, amelyre a fogyasztók vissza tudnának emlékezni”, mivel az „csupán olyan funkcionális hangelemként [lett volna] észlelhető, amelynek célja, hogy felkeltse a hallgatóság figyelmét az érintett szolgáltatások közelgő hirdetésére vagy egyéb aspektusaira”.

23 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy – mint az már korábban megállapításra került – egy olyan hangmegjelölés, amelyet rendkívüli egyszerűség jellemez, és amely mindössze két azonos hangjegy megismétléséből áll (a konkrét esetben egy telefon csengőhangjára emlékeztető hangból), önmagában nem alkalmas olyan üzenet közvetítésére, amelyre a fogyasztók vissza tudnak emlékezni, és ily módon azt nem fogják védjegynek tekinteni, hacsak a használat révén

meg nem szerezte a megkülönböztető képességet (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 13-i „Hangmegjelölés” ítélet, T-408/15, EU:T:2016:468, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Ugyanakkor, amint arra a felperes helyesen hivatkozik, több tényező is lehetővé teszi annak megállapítását, hogy a bejelentett védjegy időtartamára és fajsúlyára vonatkozó jellemzők – a 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja és a 12–18. pontban fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében – inkább a megkülönböztető képesség meglétét, nem pedig annak hiányát igazolják.

25 Ugyanis, először, ami a jelen ügyben szóban forgó gazdasági ágazat szokásait illeti, közismert, hogy a közlekedési ágazatban működő gazdasági szereplők egyre gyakrabban vesznek igénybe „hangszignálokat”, vagyis rövid hangmotívumokat annak érdekében, hogy a közönség által felismerhető, a védjegy vizuális identitásának megfelelő hangazonosságot alakítsanak ki az ahhoz kapcsolódó áruk és szolgáltatások tekintetében. Az ilyen hangvédjegyek arra is szolgálhatnak, hogy a célközönségnek szóló – hirdetési célú vagy kapcsolódó szolgálatásokra vonatkozó – üzeneteket bevezessék vagy kísérjék akár repülőtéri várótermekben, akár vasúti és buszpályaudvarok peronjain. Ezek a hangszignálok, amelyekből a felperes több példát is bemutatott (lásd a megtámadott határozat 5. pontjának hetedik franciabekezdését), lehetővé teszik a hallgatóság figyelmének felkeltését egy olykor zajos környezetben.

26 Másodszor meg kell jegyezni, hogy a bejelentett védjegy egy dallam hangzásából áll, amelyben négy különböző észlelhető hang követi egymást (lásd a fentebbi 2. pontot).

27 A bejelentett védjegyet alkotó dallam hangzása nem mutat közvetlen kapcsolatot az e védjegy árujegyzékébe tartozó szolgáltatásokkal, és azt nem műszaki vagy funkcionális megfontolások határozzák meg. Ez a hangzás ugyanis nem olyan zajból áll, amely rendszerint a szállítási szolgáltatások igénybevétele során keletkezik, mint például az elhaladó metró vagy vonat zaja, vagy a felszálló repülőgép zaja. Ugyanígy nem bizonyított, hogy a bejelentett védjegyet alkotó dallam hangzása már ismert lenne a közönség számára, ami alapján feltételezhető, hogy eredeti műről van szó.

28 Ebben az összefüggésben megállapítható, hogy a bejelentett védjegyet alkotó dallam hangzásának inkább az a célja, hogy hangszignálként, vagyis rövid, lendületes és megjegyezhető hangszekvenciaként szolgáljon, amint azt a felperes helyesen hangsúlyozza. Ugyanígy azt is meg kell állapítani, hogy rövidsége ellenére – amely a hangszignálok sajátos jellemzője, és éppen azok megjegyzésének elősegítésére irányul –, a bejelentett védjegyet alkotó hangzás, a közlekedési ágazat szokásainak megfelelően, fel kívánja hívni a közönség figyelmét az e védjeggyel jelölt szolgáltatások kereskedelmi származására.

29 Ezt az értékelést egyébként, amint azt a felperes is megjegyzi, a hangvédjegyekre vonatkozó határozathozatali gyakorlat és az EUIPO vizsgálati iránymutatásai is megerősítik.

30 Így a bejelentett védjegyet alkotó dallam hangzása hasonló időtartamú, mint a Deutsche Bahn AG német vasúttársaság 18800487. számon lajstromozott és az alábbi hyperlinken (<EUIPO – eSearch>) keresztül meghallgatható európai uniós hangvédjegye, és e dallamnak, akárcsak a Deutsche Bahn európai uniós hangvédjegyének, semmi köze az említett szállítási szolgáltatásokhoz. Ugyanezek az észrevételek tehetők a bejelentett védjegynek a müncheni

repülőteret üzemeltető Flughafen München GmbH által 17396102. számon lajstromozott védjegyével való összehasonlítása esetén, amely a következő hyperlinken keresztül hallgatható meg (< EUIPO – eSearch>).

31 Hasonlóképpen, az EUIPO vizsgálati iránymutatásainak B. része 4. szakasza 3. fejezetének 15. pontjában található „elfogadott védjegyek példái” közül kettő – amelyek ugyan nem rendelkeznek kötelező erővel, mégis hivatkozási forrásként szolgálhatnak az EUIPO védjegyekre vonatkozó gyakorlatát illetően (lásd: 2022. június 8-i Muschaweck kontra EUIPO – Conze [UM] ítélet, T-293/21, EU:T:2022:345, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) – releváns a bejelentett védjegy jellemzőinek értékelése szempontjából. Ezek a példák ugyanis azt mutatják, hogy két hangvédjegyet is elfogadtak, amelyek a következő hangszekvenciákból álltak: „négy különböző csengőhang szekvenciája, amely kezdetben a negyedikkel ér véget, majd a középsőn indul el és ér véget”, valamint az „első két rövidebb A. hangjegy, [amely] kevésbé hangzik erőteljesen a hosszú és magasabb C. hangjegyet követően”. Az ilyen hangszekvenciák hasonlóak a bejelentett védjegyet alkotó hangszekvenciához, amely a fellebbezési tanács szerint négy észlelhető hangból áll.

32 Következésképpen, figyelembe véve a bejelentett védjegynek az időtartam, a felhasznált dallam és az észlelhető hangok tekintetében fennálló jellemzőit, valamint az EUIPO által a bejelentett hangvédjegy megkülönböztető képességének értékelése során e jellemzők által játszott szerepet illetően szolgáltatott különböző információkat, a fellebbezési tanács értékelési hibát követett el, amikor azt állapította meg, hogy a bejelentett védjegy nem rendelkezik megkülönböztető képességgel, mivel az „rendkívül rövid ([…] két másodperc) és egyszerű ([…] négy észlelhető hang)”.

33 Ez az értékelés téves, tekintettel egyrészt az érintett ágazat szokásaira, amely szerint fontos, hogy a célközönség számára a hangok segítségével lehetővé váljon valamely vállalkozás áruinak és szolgáltatásainak azonosítása, és ezáltal egy felismerhető hangzásbeli identitás kialakítása, másrészt a bejelentett védjegyet jellemző elemekre, amely a célközönségre éppen egy rövid és lendületes, megjegyezhető és ezáltal a szóban forgó szolgáltatások kereskedelmi származására utaló, kizárólag a felpereshez kötődő hangszignálként kíván működni. Ebből a szempontból sem a bejelentett védjegy hossza, sem annak állítólagos „egyszerűsége” vagy „banalitása”, amely önmagában nem akadályozza meg a kapcsolódó dallam felismerését, nem olyan akadály, amely ily módon elegendő lenne a megkülönböztető képesség hiányának igazolásához.

34 Harmadszor, a fellebbezési tanács egy másik hibát is elkövetett, amikor azon értékelésének alátámasztása érdekében, amely szerint a bejelentett védjegy nem rendelkezik megkülönböztető képességgel, úgy ítélte meg, hogy annak „pusztán funkcionális szerepe” van.

35 Ami ugyanis a közlekedési vagy személyszállítási szolgáltatásokat illeti, a fellebbezési tanács rámutatott arra, hogy „a közlekedési eszközökre vonatkozó[,] hangszóróból sugárzott hirdetések előtt szokás lejátszani egy rövid hangszekvenciát, hogy felkeltsék az utasok figyelmét a hangszignált követő hirdetésre” és hogy mivel ezeket a hirdetéseket általában eltérő zajokat tartalmazó környezetben játszák le, „a hallgatóság számára nem könnyű megkülönböztetni a hirdetést az egyéb háttérzajoktól” és azt egy adott vállalkozással azt megelőzően összekapcsolni, hogy ahhoz hozzászokott volna.

36 A jelen ügyben azonban, amint arra a felperes rámutat, nyilvánvaló, hogy még akkor is, ha– a fellebbezési tanács felvetésének megfelelően – a bejelentett védjegy egyik lehetséges felhasználási módja (nevezetesen a kapcsolódó szállítási szolgáltatásoknak a vasútállomáson történő hirdetése)

lehet, ez a használat, funkcionális szerepe ellenére, semmiképpen sem akadályozná a bejelentett védjegyet abban, hogy betöltse az említett szolgáltatás kereskedelmi származására utaló funkcióját. Ebben az összefüggésben a bejelentett védjegynek éppen ez a szerepe, mivel a szóban forgó védjegyet jellemző dallam hangzásának pontosan az a célja, hogy lehetővé tegye a célközönség számára e szolgáltatás és az érintett vállalkozás megkülönböztetését a közlekedési ágazatban működő más gazdasági szereplők által számára kínált egyéb szolgáltatásoktól.

37 Negyedszer, ami a bejelentett védjegy által érintett egyéb szolgáltatásokat illeti, amelyek nem közvetlenül a szállítással, hanem azzal összefüggésbe hozható tevékenységekkel kapcsolatosak, a fellebbezési tanács úgy ítélte meg, hogy a védjegy ezen szolgáltatások kereskedelmi származásának megjelölésére irányuló alapvető funkcióját sem tudja betölteni, mivel „az érintett közönség[,] amely e szolgáltatások keretében ezt az igen rövid és egyszerű hangsorozatot hallja […], legfeljebb azt feltételez[né], hogy a hang a szolgáltatás bizonyos szempontjaihoz (például a hirdetés elejéhez) kapcsolódik, vagy hogy azt e szolgáltatások reklámozására használják”. Márpedig a fenti 27–36. pontban kifejtett megfontolások *mutatis mutandis* érvényesek a fellebbezési tanács ezen egyéb szolgáltatásokra vonatkozó értékelésére is. Különösen, amint arra a felperes helyesen hivatkozik, nehezen érthető egyrészt az, hogy a bejelentett védjeggyel érintett szolgáltatások mely részeihez kapcsolható a védjegyet alkotó dallam hangzása, másrészt pedig az, hogy a bejelentett hangmegjelölésnek az e szolgáltatások reklámozására történő használatának lehetősége mennyiben szól a védjegy lajstromozása ellen.

38 Következésképpen a fentiekből az következik, hogy a fellebbezési tanács nem értékelte helyesen a bejelentett védjegy megkülönböztető képességét a 2017/1001 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján.

39 Ennélfogva helyt kell adni az egyetlen jogalapnak, és a megtámadott határozatot hatályon kívül kell helyezni, anélkül hogy határozni kellene azon dokumentumok elfogadhatóságáról, amelyeket a felperes első alkalommal a Törvényszék előtt nyújtott be a közlekedési ágazat területén már korábban lajstromozott különböző európai uniós hangvédjegyek reklámhasználatának bizonyítása érdekében.

A költségekről

40 A Törvényszék eljárási szabályzata 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

41 Mivel az EUIPO pervesztes lett, a felperes kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (második tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék hatályon kívül helyezi Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) ötödik fellebbezési tanácsának 2024. április 2-i határozatát (R 2220/2023-5. sz. ügy).

2) A Törvényszék az EUIPO-t kötelezi a költségek viselésére.

Marcoulli Tomljenović Spangsberg Grønfeldt

Kihirdetve Luxembourgban, a 2025. szeptember 10-i nyilvános ülésen.

Aláírások